

МАРИНА ТА СЕРГІЙ
ДЯЧЕНКИ

Світи Марини та Сергія Дяченків

Роман

Харків
«ФОЛІО»
2017

ВІТГА НОСТРА

ЧАСТИНА ПЕРША

...Ціни, ціни, це щось страшне! Врешті-решт мама найняла кімнатку в п'ятиповерховому будинку, хвилин за двадцять од моря, вікнами на захід. В іншій такій самій кімнатці (квартира ж двокімнатна!) жили хлопець з дівчиною. Кухня, ванна, туалет — усе спільне.

— Вони ж цілий день на пляжі, — заспокоїла хазяйка. — Хіба молодим багато треба? Море, он воно, чи не з вікна видно. Рай.

Хазяйка пішла, залишивши два ключі: од вхідних дверей і од кімнати. Саша знайшла на дні валізи торішній, ледь полинялий купальник і поспіхом переодяглася у ванній, де на батареї сохли чужі трусики. Її охопила святкова щаслива сверблячка: ще трошки, і в море. Хвилі, сіль на губах, глибока вода кольору хакі — все забулося за довгу зиму. Пальці в прозорій хвилі барвою нагадують білі черешні. Пливеш в обрій, відчуваєш, як море обмиває живіт і спину, потім пірнаєш і бачиш на дні каміння, водорості й зеленуватих строкатих рибок...

— Може, спочатку попоїмо? — запитала мама.

Вона дуже втомилася. Дорога в задушливому плацкартному вагоні, біганина по квартирах і безконечні суперечки з хазяйками — справа нелегка.

— Мамо, ми ж на море приїхали...

Мама лягла на диван, підклавши під голову стосик свіжої постільної білизни.

— Хочеш, збігаю по пиріжки? — лагідно запропонувала Саша.

— Ми тут що, пиріжками будемо харчуватися? Є ж кухня...

— Ну мамо! Хоч раз пірнути...

— Іди, — мама заплющила очі. — Заодно по дорозі назад купи яєць і кефіру. А, ще хліба й масла.

Саша натягла на купальник сарафан, тицьнула ноги в босоніжки і, прихопивши з собою хазяйського рушника, вискочила у двір, на сонечко.

У дворі цвіли дерева, назв яких Саша не знала й називала про себе «павичеві». За ланцюжком нерівно підстрижених кущів починалася вулиця, що веде до моря. «Вулиця, Що Веде До Моря» — так Саша й вирішила її називати. Таблички зі справжньою назвою вулиці, простою й непоказною, нічого не значили. Буває ж таке, що прекрасним речам дають дурні назви, — і навпаки...

Вимахуючи сумкою, вона пішла — побігла — вниз.

Люди йшли густою юрбою, хто з надувним матрацом, хто з великою парасолькою, хто з самою тільки пляжною сумкою. Діти, як годиться, обливалися розталим морозивом, і матері, сварячись, затирали плями пожмаканими носовими хустинками. Сонце давно перейшло зеніт і тепер висіло над далекими горами, наче вибираючи місце для посадки. Саша, всміхаючись аж до вух, ішла до моря, відчуваючи гарячий асфальт навіть крізь підошви босоніжок.

Вони вибралися.

Попри безгрошів'я, попри мамині проблеми на роботі. Попри все, вони приїхали на море, і через п'ятнадцять хвилин... десять... Саша пірне.

Вулиця завершила. Тротуар майже весь був загороджений щитами дрібної туристичної контори — ось Ластів'яче Гніздо, Масандра, Нікитський ботанічний, Алупкинський палац... Дзвеніли й гули ігрові автомати. Залізна тумбочка механічним голосом пропонувала передбачити долю по лініях на руці. Саша стала навшпиньки — і на решті побачила море.

Насилу стрималася, щоб не помчати галопом. Риссю збігла вниз по дедалі крутішому схилу, туди, де прибій, туди, звідки долинав щасливий дитячий вереск і музика приморських кафе. Зараз...

Найближчий пляж виявився платним. Навіть не дуже засмутившись, Саша зробила гак довкола паркана, зістрибнула з високої бетонної балюстрадки, і під ногами в неї захрускотіла галька. Вибрала вільне місце на камінні, скинула на сумку рушник, сарафан, поруч залишила босоніжки і, морщачись, пошкунтила по камінцях до смуги прибою. Лець додидавши до води, стала рачки, шубовснула, попливла...

Ось воно, щастя.

Вода в першу секунду здалася холодною, а в другу — теплою, наче молоко. Коло берега гойдалися на хвилях водорості й шмаття поліетиленових пакетів, але Саша пливла далі й далі, і вода перед нею очистилася й змінила барву, позаду лишилися надувні матраци та діти на яскравих кругах, навколо відкрилося море, і спалахнув

яскраво-червоний конічний буй — мов знак якості між двома блакитними полотнищами.

Саша пірнула, розплющила очі й побачила цілий табунець сірих довгастих риб.

* * *

Вона поверталася підтюпцем — мама, мабуть, давно її чекає і лягатиметься. Дорога догори виявилася несподівано крутою й довгою. В магазинчику одна-однісінька змучена продавщиця торгувала і хлібом, і яйцями, й картоплею, тому черга до неї стояла чимала. Саша заручилася підтримкою дебелиї засмаглої жінки («Скажете, що я за вами, добре?»), і по Вулиці, Що Веде До Моря, побігла у двір з «павичевими» деревами.

Чоловік стояв коло квартирного бюро — зеленої будки з одвічно зачиненими віконницями. Був він, попри спеку, одягнений у темний джинсовий костюм. Його лице під козирком синьої кепки здавалося нездорово-жовтим, восковим. Темні окуляри не пропускали ні проміннячка й нічого не віддзеркалювали. Та все одно Саша вловила його погляд.

Йй стало неприємно.

Відвернувшись і більше не дивлячись на дивного чоловіка, вона зайшла в під'їзд, пропахлий поколіннями котів та кішок, піднялася на другий поверх і подзвонила в чорні дерматинові двері з бляшаним номером «двадцять п'ять».

* * *

Щоранку вони прокидалися о четвертій, коли сусіди, молода пара, поверталися з дискотеки. Сусіди довго ходили туди-сюди по коридору, пили чай, скрипіли ліжком і нарешті затихали, тоді Саша з мамою засинали знову і вдруге прокидалися уже о пів на восьму.

Саша заварювала розчинну каву. Вони з мамою випивали по чашечці (у кухні було повно брудного посуду, молоді сусіди завжди дуже перепрошували за безлад, та все одно тарілок не мили) і йшли на пляж. По дорозі купували йогурт у стаканчиках, або теплу кукурудзу, рясно посипану кристаликами солі, або пиріжки з повидлом. Брала напрокат один пластиковий шезлонг, розстеляли на ньому рушник і бігли купатися, оступаючись і сичачи з болю на великій гальці. Хлюпалися, пірнали й не виходили з води півгодини, а то й годину.

На другий день Саша «підгоріла», й мама на ніч мастила їй плечі кефіром. На четвертий день поїхали на морську прогулянку,

але море було неспокійне, й обох трохи загойдало. На п'ятий день розгулявся майже справжній шторм, по пляжу ліниво бродили напівголі засмаглі рятувальники й повідомляли у мегафон, що «купатись не слід, алігаторів тьма», як переосмислила їхні заяви мама. Саша гралася з хвилию і раз заробила, доволі відчутно, каменюкою по носі. Залишився синець.

Увечері по всьому селу гриміли дискотеки. Групки хлопців та дівчат, озброєних сигаретами, стояли біля кіосків, біля кас, навколо старих чавунних лав і вели світське життя, природне для молодих ссавців. Саша іноді ловила на собі оцінювальні погляди. Їй неприємні були ці хлопці з їхніми нахабними нафарбованими подругами, і водночас шкребли на душі непрохані коти: в шістнадцять років відпочивати, як маленька дівчинка, з мамою, нормальній дівчині соромно. Саші хотілося б стояти отак, опершись на лаву, в центрі голосної компанії і сміятися з усіма, або сидіти в кафе й попивати джин-колу з баночки, або грати у волейбол на майданчику, вкритому потрісканим, наче слоняча шкура, сірим асфальтом. Але вона проходила мимо, вдаючи, що поспішає у своїх, значно цікавіших справах, і проводила вечори, гуляючи з мамою по парку та по набережній, розглядаючи картини нескінченних пляжних художників, прицінюючись до полірованих черепашок і глиняних свічників, займаючись, загалом, зовсім не нудними й приємними серцю справами, — проте вибухи сміху, що долинали від компаній, іноді змушували її зітхати.

Шторм угамувався. Каламуть у воді зникла, море знову стало прозоре, і Саша вловила краба — крихітного, мов павучок. Уловила й одразу відпустила. Половина часу, відпущеного на відпочинок, наче випарувалась — здавалося, щойно приїхали, а вже через вісім днів їхати...

Чоловік у синій кепці зустрівся їй на базарі. Саша йшла, прицінюючись до вишень, обігнула торговельний ряд і раптом побачила його в натовпі. Чоловік стояв оддалеки, втупивши в Сашу темні окуляри, що не пропускали ні промінця. І все-таки вона була впевнена, що він дивиться тільки на неї одну.

Саша розвернулася й рушила до виходу з базару. Зрештою, вишень можна купити на розі — там дорожче, але не набагато. Помахуючи поліетиленовим пакетом, вона вийшла на Вулицю, Що Веде До Моря, і рушила нагору, до своєї п'ятиповерхівки, намагаючись довше лишатися в тіні акацій та лип.

Проїшовши півкварталу, озирнулася. Чоловік у темному джинсовому костюмі йшов за нею.

Саша чомусь була впевнена, що він залишився на базарі. Ймовірність того, що чоловікові й Саші просто по дорозі, звісно, була, проте здавалася геть несерйозною. Дивлячись у чорні, непрозорі скельця окулярів, Саша раптом відчула панічний жах.

Навколо було повно відпочивальників та пляжників. Діти так само обливалися розталим морозивом, кіоски так само торгували жуйкою, пивом і овочами, з неба шкварило пообіднє сонце, а Саші стало холодно до інею в животі. Сама не знаючи, звідки страх і чому вона так боїться темного чоловіка, Саша рвонула вгору по вулиці так, що тільки босоніжки застукотіли, а перехожі сахнулися з дороги.

Задихаючись і не сміючи озирнутися, вона забігла у двір з «павичевими» деревами. Заскочила в під'їзд і подзвонила. Мама довго не відчиняла двері, внизу, у під'їзді, ляснула стулка, почувлися кроки по сходах...

Мама нарешті відчинила. Саша заскочила у квартиру, трохи не збивши її з ніг. Зачинила двері й замкнула на замок.

— Ти що?!

Саша припала до вічка. Викривлена, наче в кривому дзеркалі, з'явилася сусідка з торбинкою аличі, пройшла другий поверх, пішла вище на третій...

Саша відсапалася.

— Що сталося? — тривожно спитала мама.

— Та нічого, — Саші вже було соромно. — Причепився тут один...

— Хто?!

Саша почала пояснювати. Історія з темним чоловіком, розказана словами, виявилася не тільки не страшною — взагалі дурною.

— Вишень ти не купила, — підсумувала мама.

Саша винувато знизала плечима. Треба було взяти торбину й повернутися на базар, одначе від самої думки, щоб одчинити двері й знову вийти у двір, жалібно засіпалися жижки.

— Нові новини, — зітхнула мама.

Узяла в Саші торбу та гроші й мовчки пішла на базар.

* * *

На другий день уранці, по дорозі на море, Саша знову побачила темного чоловіка. Він стояв біля кіоску турфірми, ніби вивчав маршрути та ціни, а насправді спостерігав за Сашею крізь непрозорі темні окуляри.

